

Magyarországra kiterjedő gyűlés indítással. Abraham Gyula, vezérigazgató, Bárócs Ádám, kir. tanfelügyelő, Berze Nagy János dr., királyi tanfelügyelő, Bolgár Tiivadar, a Pécsi Ker. és Iparbank vezérigazgatója, Hanay Ferenc dr., apdikánok, kormánytanácsnok, kormányzó, ügyvetim. tanár, Jakab Béla dr., tanfelközpontvezető igazgató, Komcsy István, kanonok egyházmegyei főtanfelügyelő, Szily Tamás, ny. főispán, gazdász egyesületi elnök, Tedesco Viktor, a Központi Takarékpénztár vezérigazgatója, Újváry Ernő kincstári főtanácsos, a Pécsi Takarékpénztár elnökhivatalaiban védbősége alatt működő bizottság a gyűlést megindította. Az adóközvetítés felszólító ívet aláírta: Báty János, a „Dobos Mihály emlékbizottság” elnöke. Germán István ügyvezető elnök, Szieberh Róbert, társelnök, Göbel Károly tiltár, Merc János, jegyző. Magyar Karoly pénztárnok (Pécs, Beiváros áll. el. iskola). Glatt Adolf elnök.

IRODALOM.

Szent István könyvek. A nagy népszerűségnek örvendő Szent István könyvek e sorozatnak mostanában jelentek meg a 12-41. terjedő számai. Ez az új sorozat ismét bizonyítottan tesz arról, hogy a Szent István Társulat és e körvonalzatok szerkesztőbizottsága valószínű kommissziót teljesít. Mert ezen az újabb sorozaton is megírják az a gondolat, az a törvény, hogy a modern tudományozásokat azok jelölték, hogy így a katolikus közönségnek módot adnak a legújabb tudományok kérdéseiről is tájékozódni.

Szent Agoston, a levélíró. Balogh József. Ennek a kötetnek szerzője kétféle két tűzött maga elé: olvasni egy nagy személyiségről kívánja közelebb vinni a sőt tyolkozatos kort kívánja a modern történetudomány eszközeivel megvilágítani. A kötet első harmada Szent Agoston Leveleskönyvéről ad általános tájékoztatást, de behatóan tanulja a Könyv további kétharmad részében közzétett, gondosan kiválasztott Agoston-levéleket is. Egy meglepően gazdag, mozgalmak és fejletti műveltségű világ tárul fel a kis könyv olvasói előtt: a még mindig oly talányos IV. és V. század. Nagy politikai és társadalmi, erkölcsi és művelődési mozgalmak áramlának szerte ebben a világban, amelyből kiemelkedik: a diadalmas nyugati katolicizmus.

Szent Jeromos élete. Babura László dr. A könyv sorában nemcsak a nagy egyházatnának dicse aklja tűnik fel, hanem kora is, amelyben él. Elvezet Rómába, a pogányság hódolóit kizűzőbe és a Krisztus-hozza szabadsága felemelkedő Rómába s élnek színeiket cselelt az a esodást metamorfózist, melyet ép Jeromos idézett elő apostoli munkájával a lelkek világában. Megmutatja az erkölcsi romlását a halálközeli pogányosságban és a tavaszi virágfakadást az evangéliumi magvetsz nyomatában. Épülést és gyönyörködést járjuk az ő virágos kertjé, az aventini kolostort, melyből két nemes hájtást ápiáltunk Betlehembe, hogy ott még esodatosabban vegetációt teremten a lelkekben. Aztán bejárjuk — mondhatni — az akkor ismert világot le egészen az ariani sivatagok remetének bámulatos országáig. A nagy út után végre betérünk a betlehem kolostorokba. Micsoda friss, őzönös, élítő levegőben állunk itt! Mily áldozatos és áldásos élet folyik e kolostorokban! Szerző belejár a betlehem kolostorok szellemi működésébe és sok szemlélyenül illusztrálja a nagy egyházatn tudományos munkásságát csak úgy, mint sok-sok küzdelmet az evangéliumi igazság érdekében.

...Haladás—nyomda Résztvnyárság, Pécs. Király- és Mór-u. sarok.

Szent László király élete. Karácsonyi János dr. Aki, akiről a magyar népek már négy század óta énekelnek; az, aki képirok; szobrászok már a XIV. század óta a maga dalias alakjában elénk álltának egyezkedtek, bizonyos tekintetben más oldalról mutatja e műben dr. Karácsonyi János, Szent István és Szent Gellet életét. A régi irok inkább csak a szentek és dalias hőz magasra emelték benne. Karácsonyi megismerteti őt úgy is, mint alkotmányos királyt, mint Magyarország gyarapítóját, mint a magyarok igaz királyát, mint családjának oltalmát annyit szenvedett embert. Épen Magyarország szél-mériből indék két ismeretlen útra a nagy hást, aki halottai, élete kockára vetésével, ha kellett, azok közbejésszel és békétérrel 18 éven át egyesítette a magyart hazája védelmében és felvirágztatásában.

Bevezetés a vallás lélektanában. Dr. Kúhar Flóris Újabbban a lelétek érdeklődésnek külföldön a vallásos lélek került a homlokterébe. A hívő és hitetlen tudomány versenyén egymással a vallásos élmények magyarázatában Dr. Kúhar műve széles tudományon alapon igazítja el a vallásos élményeknek elemi és fejletti fokain azokat, akik a vallásos lelket meg akarják ismerni. Bevezet a tudományág forrásába, módszereibe, elemi a vallásos élményekről, részleteiben foglalkozik a szerkesztés műsáikkal, a vallásosok kialakulásával. Mindenütt találja a problémákat és a nézetek úttörőjeiben a keresztény bölcselet biztos cíveivel kalauzol. Fel tárja a vallásos élmény gyökereit, rámutat a vallásos régi ördögére. A pap, a nevő, a lelki életet élő hű, a művelődés — vallásosság — nével — érdekes és hasznos könyvet nyer benne, a szakutód pedig rövid, világos összefoglalást a modern tudományak.

Megjelent a Pedagógiai Zsebnaptár 1922. évfolyama, mely a tantóságnak valószínű nagy kincsétára. A szerkesztő, Bíró Gyula, jó munkát végzett, mert munkatársával, Berwa Istvázzal, Kállimán, Keszi Ernő, Károlyfalvi és Márkus Gyusival összefogották mindent, ami a tantóságot a mai korban érdekli. Különösen érdekes a zsebkönyvnek az a része, amely az iskola és a tantóságra néve fennálló általános és speciális rendelkezést közli. Az összes tantósági hatóságokon, tanácsokon és egyesületeken kívül a könyv a fővárosi és a helyeleti tanácsok rangsát, lí. névsorát. A könyv ára fizet 35.000 K, kőre 40.000 K.

Két könyv a gyermekek számára. A napokban fogja elhagyni a sajtót két meglezősű s a gyermekek számára írók két könyve. Az egyik Számlás Kárpáti Lénnek "Vérző magyar szívek" c. 100 oldalas köteté, melyben a gyermekek fájáim a gyermekek irrenditelmusa esendül fel az frón lédékürjén. — A másik Szabó Géznak, a "Magyar vizgasztas" c. köteté, mely világoté még óhajt lenni a nagy magyar éjszakában. Mindkét kötet kiválóan alkalmas lesz Karácsonyi ajándékkul, vagy szorgalmas és jó magyarságotól keltő tanulmázásra, ép ezért már most feltűrik a két kötet Karácsonyi ajándékul. Egy-egy kötet ára 20.000 K lesz és kapható lesz minden könyvkereskedésben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Eddigi munkatársainktól itt is búcsút vesztek. Közönséges stives támogatásukat s kérem, hogy a lap és az úgy iránti szeretetüket tovább is tartják fenn. Jó munkát — B. A. Kovács. Cikketek, mivel e számba már nem fér be, átadom az új szerkesztőnek. — B. L. Hórnéky. Cikketek szintén átadom az új szerkesztőnek. A helyvirágítást készséggel hozom, mert a jévet tényleg valahogy rosszul olvastam. Üdv.

R A K H O L I K U S I S K O L A

MEKORTATÁSI ÖGYI HAVI KÖZLÖNY. — A PÉCEGYVÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Égész évre 180 korona. Égyszárazár 15 korona.	Kiadótulajdonos: A „PÉCEGYVÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANITÓ-EGYESÜLET.” Feltétlenül szerkesztendő: SZÁMLA PÁL képzeld tanár.	Szerkesztőség: Pécs, Papnövelde-u. 2. hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint iratok, levelek, felhívások és küldendők. Az előfizetési és a tagsági díjak MAGYAR SÁNDOR egyesületi pénztárosa ut. címre Pécs, Szépszey-utca 3. szám alá küldendők.
---	--	--

Beköszöntő.

Atvettem a *Katholikus Iskola* szerkesztését. És midőn megkezdtem a munkát, Isten nevében, köszöntöm a pécsi egyházmegye katolikus tantóságát.

Közembe veszem in ezt a tíz éves derék lapot, hogy belőle gyurjam meg, formáljam ki egy vidéki katolikus tanügyi lapnak lelkesen elő ideálját.

Milyen ez az ideál? — Égy lap, mely az egyházmegye legegultottabb és legelnyegyobb falujába is belevizsi az egész országot, sőt az egész világot átélő katolikus nevelés-oktatás vérkerinését. Égely lap, melynek olvasása az egyházmegye minden katolikus tanítóját bele akarja vonni abba az áramlatba, amely a keresztény nemzeti kultúra építeléshez herd egy-egy kavicsot. Égely lap, amely elő pedagógiai köztudatát, nemes szociális kapcsolót akar leremteni a keresztény Magyarország alapján dolgozó munkások között.

Kis nemzetnek vagyunk fia, olyan nemzetnek, amelyet meggyötörték, megaláztak, amelynek halottai törára készülődnék. Lerongyolódunk, mert kirabolak bentünk. A tudatlan, gonyos kéz volt veli a kezese és egy zsva telvönással kiforgatott bennünket ezeréves történelmi tradícióinkból, földrajzi kereteinkből s a tőlünk elrabolt vasból bilincseket kivonásól testinkre. Csak egye nem tudott elvinni: kultúránkat. Kultúránk most is tulváltól szürke szabot határainkon s borzasztóan bántja a trianoni sötétségben leskelődő balkáni szomszédaink vakond szemét. Ha tehát újra nagyok, újra erősek akarunk lenni, ott kell kezdenünk a harcot, ahol erősek vagyunk, kultúránknál. **Egyeséges keresztény nemzeti kultúrát kell teremtenünk.** Ennek a kultúrának pedig ti rajjátok le az alapjait, kedves tanítólétevéim!

Ebben az alapozó munkában akar segítséget nyujtani ez a lap. Tárgyalni akar minden kérdést, minden mozgalmat és reformterekvést, amely a keresztény nemzeti kultúra orszósdóesét szolgálja. Foglalkozni kíván a világot mozgató nagy kérdéssel: a szociálizmussal, mert eldöntök, akik bílköket akarunk nevelni, nem lehetnek indifferensek az emberek lelki világában erjedő problémák. Fityelemmel akarja kiseráni azokat az áramlatokat és mozgalmakat, amelyek a mi becsületese törekvésünk elő gátalok építenek. Foglalkozni kíván az egyes esperesi körök és az egész egyesület munkájával. Ezek mellett meg fog emlekezni az egyházmegyei tantóság személyi változásairól, örömeiről, bajairól, gyászáról.

Mindent beleszorítani egy négy oldalas havi folyóirat keretei közé nagyon nehéz feladat, de hiszem, hogy sikerülni fog, csak kerülni kell az irtes beszédet, a hosszú lére eresztést, a már ismert dolgokra való közödszt. **Azért rövidség, tömörség és homolyság** lesz a *Katholikus Iskola* jelzava. Szelleme *katholikus, magyar; hangja bitor és nyilt, magyar tisztességűdással.*

A lapot két erő fogja monzgatni! Az egyik az enyém! És ez lelkesedésemből, a *katholikus tantóság nagyvezára útutásának tudatából; a katolikus utalásosság jóindulatába, erejébe és homolyságába vetni hitemből fakad.* A másik erő *munkatársaim* fogják a lapba önteni. Ez az erő sokkal nagyobb lesz, mint az enyém, mert munkatársaim szögök! — Hiszem az egész egyházmegye katolikus tantósága s beletóni a lapba a felhalmozott energiák hatalmas tömegét.

Mielőtt tehát utnak bocsátanám szerény kis lapunkat, kérem az egyházmegyei tantóságot, álljon mellém és támogatson néh munkámban. Támogasson, mert csak **jót és a jót** jól akarom. Támogasson, mert hiszen amit ez a lap akar, amit hivat, abban kell, hogy egyes legújumi mindnyáján! Támogasson, hogy **lehesen és legyen is** ez a lap a pécsi egyházmegye katolikus tantóságának **tekinélyes orgánuma, hűségese tanácsadója, bátör védelmezője és hatalmas igaz barátja.** Támogasson, mert támogatása nélkül hisziban minden lelkesedés, munkakedv, tudás és áldozat.

És most Isten nevében utjára bocsátom szerény kis lapunkat! Fogadják olyan szeretettel, amilyen szeretettel én elindított!

Pécs, november 30.

Számla Pál.

Gárdonyi.

Csodálatos, de a legszebb öt volt az ő utja: az elején egy kicsiny falú igénytelenül szerény tanácsja, a végén az egész nemzet tanítómestere. Az ő utja is úgy kezdődött, mint mindnyájunké. Az ő lábait is, nem egyszer vereztek meg a küzdés és csodálás élése kövei; őt is égette lelkenk szomszédja; ő is látta a fellelé kapaszoktól az szakadékat. És mégis

Báter János indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy Horváth Ignác érdemeit jegyzőkönyvleg örökíti meg.

Főpáztorunk beszéde.

Gr. Zichy Gyula, megyéspüspök e napon indult bérnakfűrészt, de nem tudott eltávolzni anélkül, hogy néhány szót ne szólna tanítói testvéreikhez!

„Vesd le a sötétsgé kőntöst és ölls világos ruháit!” Szent Pál e szavaival kezdte kegyes Főpáztorunk gyűjtő beszédét. Minden keresztény szívből kell, hogy ezek a szavak hangozzanak, de annál inkább kell hogy azok szívében legyenek, akik a jövőt alapozzák meg. Ha valamikor fenségese és magasabb volt a tanítói pálya, úgy ma igazán az, de egyúttal a *levegőhez* is, mert működésünknek ellene áll az egész társadalom szelleme. A tanítói feladata ma felémli a társadalmat, egy jobb jövőt elé vezetni. Ennek a feladatnak csak akkor lesznek képesek megfelelni, ha *elsősorban magukban alakítják ki az igaz Mester képmását*, ha mindenen előtök lesz az igaz Krisztus.

A ti feladatotok, — mondotta később, — hogy egyesek valótlank újalkalításokat ezt a hitében, erőköseiben megromlott világot. E munkálatokban erőtlök, vezéreltek Krisztus legyen. Azért jöttek ma ösre, hogy ebben a gondolatban ismét megerősödjenek és haza menve újabb erővel foglalkoznak az újalkalítás magunkájához. *Elsősorban rajtök mülk kedves tanítótösteötreim, hogy ez az ország visszakapja Isten keövelő rajzöltö hitörölt. Elöre hiti a szent kereszt jögyében és a títök lesz a gyözelem!*

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a főpáztör elváltozott: a közgyűlés pedig áttért a napirend

tárgyalására, melynek első pontja Eberhardt János, másodikként a tanítói feladása a munkaiskoláról. Előadó összehasonlította a XIX. század iskoláit a maiakéval, megállapította, hogy az előbbi a tanítás iskolája volt, melynek eszköze a pusztá szó; a mai iskola pedig a szemléltetés iskolája. A politikai radikalizmusból keletkezett a munkaiskola gondolata, (tévedés. A szerk.) mely minél több órákat kíván az iskolai szemléltetésbe belevinni. A munka iskola egyesítési magában az utolsó évtizedek minden említésre méltó reformszemléjét és követeli a tanítás hörörtlän szabadságát. Ez a követelés természetesen túlzásokra vezet, minő pl. a pozitív tudás belesülése, vagy az empirikus ismeretek megfigyelése. Valamikor — és fathelyben még ma is — a testi munka volt a családban az egyedül nevelő eszköz; a munkában növekedik testi és szellemi ereje egyaránt. Amint növekszik munkája, úgy nő a felelősség érzete is. A városban a szülök dolgoznak a gyermekek — magukra maradnak. Itt a nevelő pozitívumok szerepét a *negatívumok* (intés, fedés, tiltás, verés) veszik át. A munka iskola elnevezése tulajdonképpen nem jó, mert a munka iskola kriteriuma a *közvetlen tanítás és az öntevékenység*. Mi a munka iskolát inkább *művészeti* szempontból fogadjuk el. Elvettük a túlzásokat, de elismerjük, hogy mostani munkánk *örösz szótlanulában* merül ki, amelynek főoka az *anyag sokasága*. pedig a nevelésnél nem az anyag terjedelme a fontos, hanem az, hogy *mi végöz a tanuló az anyaggal*. És épen ez a munka iskola lényege.

A közgyűlés az elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaz az előadónak.

Az alapadályok módosítása.

Elnök indítványára és többek hozzájárulása után a közgyűlés úgy határoz, hogy a 6. szakaszban foglalt pártlöl és alapító tagsági díjakat feleleli úgy, hogy a *pártlöl* tagokra 500 K-ban, az *alapító* tagokra pedig 1000 K-ban állapítja meg. A 11. szakaszban foglalt *rendes* tagsági díjakat évi 50 K-ban állapítja meg.

Egyben elhatározza a közgyűlés a „Katholikus Iskola” k. tanügyi folyóiratnak szeptember 15-én megindítását. A lap szerkesztésével Szépl Pál, tanítóképzőintézet tanár bízza meg s a lap *előfizetési díját 150 K-ban* állapítja meg.

A titkári jelentés

Báter János tanítóképzőint. tanár, egyesületi titkár a következőkben adja elő: 1. Célója a megszält terület elv antóság közötti labrakapott azon nézettel, hogy az *egyesület vezetösegé a tanítóságot magára hagyta*, mert úgy az egyhm. fótanfelgyölöl, mint az egyesületi titkár szóban és írásban kérték a tanítógyölöl engedélyezését, de a szerb parancsnokság a kérelmet meg válszra sem melltotta. (Tudomásul.)

2. Jelenti, hogy a Pécs egyhm. Takarékpénztörök 1000 K-t adományozott az egyesületnek, egy érdemes tanító jutalmazására. A közgyűlés az adományt köszönettel mond és az öszgeget pályamunkák díjazására fordítja.

3. Jelenti, hogy a másodtan esperesi kör tartotta meg tavaszi gyölölését. A választmány felhívja a köröket, hogy gyölölésük *resztlörhözésébe* is tárgyaljanak és *mintatanításokkal* tegyék a gyölöléseket didaktikailag is hasznossá. (Elfogadva.)

4. Jelenti, hogy a kitöltött két pályátelelre beérkezett öszesen 7 pályamunka. Az ösle telerre meg munka érkezett be: a díjat nem adják ki. A másodikké tettelük hatan foglalkoztak a bírálók a pályadíjakat. *Er örökös a vallásöltöl ei és a vallásatlanság miatt* hal meg” jellegű pályamunkák itlök oda. A mű szerzője Szépl Pál, képezdi tanár, egyesületi titkár. (Tudomásul.)

5. Jelenti, hogy a választmány a következő pályáteleleket javasolja kidolgozásra: a) *Írásöltöl dolgozatok módszeres keözelésének pozitív eredménye*. Jutalom 1000 K.

b) *A népiskola az irredentizmus szolgáltatója*. Jutalma 1000 K.

c) *A tanító szociális hivatása*. Jutalma 1000 K.

A pénztörös jelentése.

Magyar Sándor, egyesületi főpáztörös a következőkben számol be az egyesületi pénztörös állapotáról: az 1918—21. évi bevétel 13881 K, 19 fillér; a kiadás 8625 K, 09 fillér; maradék 4304 K, 10 f. kispénzben 952 K. Ezenkívül hadiölcsönökötvényekben van 1000 K, amely azonban már csupán 3—400 korra értékel képvisel. A számvnyálölök jelentése alapján a közgyölölés felmentvelet megadja. Az 1922. évi költségvetést a közgyölölés, — a főpáztörös javaslata alapján — a következőkben állapítja meg:

1. Szükséglet: Pályadíjakra	3000 K.
A „Kath. Iskola” előállítási költségeire	40000 „
Titkár tiszteletdíja évi	1000 „
Főpáztörös tiszteletdíja évi	2000 „

„Kath. Isk.” szerkesztöléségének t.-díja 3000 „
Ígazgatósági és választm. tagok költösgéje 4000 „
Elöre nem látott kiadások 2000 „
Összesen: 55000 K.

2. Fedezet: Mult évi kispénzmaradvány 771 K, 80 f.
Takaréklän 283 „ „
Tagdíjhátrálök 6051 „ „
„Kath. Isk.” előfizetési hátrálök 371 „ „

Tagdíjak az 1922. évre 800 tag után (A) 24000 „ „
(Az 50 K-kas tagdíjöltöl a központöltöl illett 30 K.)
„Kath. Iskola” előfizetési díja 330 49500 „ „
előfizölölötölt, a 150 K. öszesen 80977 K 10 f.

3. Maradvány utána: 25977 korona 10 fillér, amely ösözölölötöl valamely alapot lehetne létesíteni, vagy valamely szociális intézménynek, pl. Tanítói Házáat támogatni. (Szerk.)

Az új tisztlörök

A közgyölölés egyhangú felkiltással a következőképp válszarta meg: világi elnök: Horváth Ignác, alelnökök: Bodonyi Nándor és Somssich Sándor, jegyzök: Bors József és Brunner Andrá; titkár: Báter János, főpáztörös: Magyar Sándor; igazgatósági tagok: Eberhardt János, Hall Viktor, Szentiházy Ede, Köházi Gizella; számvnyálölök: Lassányi János, Ruszinszky József és Walter Adám.

Modern testnevelés a népiskolában

cimen tartott ezután Báter János, tanítóképzőintézet tanár, értekes előadást, melyben azt fejtegette, miként szolgálja az intenzív és okos testnevelés, a maga testi és intellektuális céljával, egy *harmonikus egység* megalapozását és kifejlesztését. Bemutatott egy levszerületen leleplett elemi népiskolai testgyakorlási órát. (Kár, hogy a T. kartársak épen ezen előadás alatt tartották pipaszűnésüket.) Elnök indítványára a közgyölölés jegyzőkönyvben köszönetet mond a szép előadásért.

Indítványok.

Báter János titkár a következőkben adja elő a beérkezett indítványokat: 1. *A völgysegi esz körület tanítói köre* indítványozza, hogy az iskolaelártörök köteleztessenek arra, hogy minden müködött tanítónak *természetben lakást* szolgáltassanak; a nyugdíjasoknak és tanítógyölölvegyeknek pedig a házhelytörvény értelmében *házhelyet* biztosítsanak. A közgyölölés az indítványt magának teszi.

2. A pécsi esz, ker. tanítói köre indítványozza, hogy bizonyos szolgáltati évek után a tanító (nő) nevezessék ki igazgatónak *önöltöl hatáskörrel*, a nyugvettessék ki igazgatónak *önöltöl hatáskörrel*, a közgyölölés az díjba is beszámítható díjazással. — A közgyölölés az indítványt magának teszi és megkeresi az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot, hogy a püspöki rendszabályok amugy is esedékes átölgozásánál ez az indítvány is figyelembe vettessék.

3. A pécsi esz kör indítványozza a tankötelees gyermekeknek a *nyolósónas táncisköltöltöl* való tiltását.

4. A *szenörincsi kör* indítványozza, hogy kerestessék meg az illetékes hatóság az irányban, hogy ne terhelje meg a tanítókat olyan *közigazgatási munkák* elvégzésével, amelyek nagyrészt elvonják a tanítót az iskolai munkáltól. — A közgyölölés az indítványt magának teszi.

5. A *siklösi kör* indítványozza: köteleztessék a hitközség, hogy a kötelezöl gyölölésben megjelölölötöl tanítónak a fuvarkötségeket kivül az *állami alkalmazottaknak* megállapított *napdíjait* is utalja ki. — A közgyölölés az indítványt magának teszi.

6. Somssich Sándor, igaz. tanító indítványozza, hogy az egyhm. fogelmlti tanács ülésére esztöröl-esttre hívassék meg az azon tanítói kör *előadóbizottsági tagja*, amely körbe a vádlott tanító tartozik. Mivel minden tanítónak jogában áll *előadémtöl bárki által eláltatni*, a közgyölölés az indítványt tárgyalatlanul tekinti.

7. Magyar Sándor, főpáztörös indítványozza, hogy kerestessék meg a kereskedelmi minisztörölötöl, hogy a *tanítök családtagjainak*, legalább *40 km-es zónán belül*, adja meg a *hörörtlän* szamu utazásra jogositó vasuti kedvezményt. A közgyölölés magának teszi.

8. A *művészeti szaksztölösztöl* indítványozza: kerestessék meg az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, hogy a „Püspöki Tanterv”-nek a modern igényeknek megfelelő átölgozására, — osztöltöl és osztöltölön iskolákban müködött tanerökböl álló, — bizottságot szervezzen és gondoskodjék arról, eszökökböl, ameszeren az bizottság müködését biztosítsák. A közgyölölés magának teszi az indítványt.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyölölést felgyörökerezeti. Sajnos, a szokásos bankett, kellő előkészítés hiányában, elmaradt s így a kartársak csakhamar szanasztölöztek.

(sz. p.)

Egyesületi élet.

A főpáztörös közlése.

A gödrei 396, a dombóvári 327, az értenyi 222 és a szekszárdi esperesi körület 290 K-val megindítják hátrálökét van 1921. dec. 31-ig terjedöl idöre. Felhívtnak nevezett esperesi körületek most köi posta. tárosai, hogy jelezzék hátrálököket legkésőbb 1922. január 15-ig az egyesületi főpáztörös *fordultatöl* küldjék be az egyesületi főpáztörös címére. Amennyiben megindít meg folytat volna be ezen hátrálökök, a pénztörösök a köri pénztár terhére kerülnek.

A Katholikus Iskola régi, évi 3 K. előfizetési díjaitól meg a következők réi. iskolai pénztárak vannak hátrálökben: Felsőnyék, Fürged és Udvari 1918. évröl, Simontornyai 1913—18., Vámpuszta 1916—18., Tamási 1916—18., Kecsege 1918., Martinczy 1913—18., Magyarkeszi 1916—18., Belmator 1915—18., Nagyzokolyó 1918., Kajács, Kölesed, Kistápe 1916—18., Földespuszta 1913—18., Czikó 1918., Ófalu 1916—18., Szálka 1916—18., Csobokapuszta 1913—18., Özsökpuszta 1918., Hida 1916—18. és Szedres 1913—18. évröl.

Felkértnék a plébános, iskolaszéki elnökök, hogy fenntek kimutatott hátrálököket a vonatkozó püspöki rendelet alapján újabb sürgösztöl bevárásra, nélkül küldjék be az egyesületi főpáztörös címére.

Az egyesületi 1922. szeptember 12-én tartott közgyölölés a tagdíjakat évi 50 K-ra emelte fel 1922. jan. 1-töl kezdölölög, míg a Katholikus Iskola 1916—

ságok összevonatának, csupán a család példék maradna meg külön, az utabb rendeltéke vizsga korlátozása mellett. (No most már igazán rövid lesz a kedves közlésvizsgáló, ninestelen társam!) Hír szerint az ösztönzi a pénzügyminiszteriumot és terv keresztül-vetelére, hogy a természetben járandóságok súlyos terhek (és súlyos kisgazda szemrehányásokat! A szerk.) rónak az államra és annak beszerzése és kiszolgáltatása is nagy költségekkel jár.

Támogassuk azt, amit mi alkotunk, ami a miénk! A katolikus tanítóság sokat dolgozott, sokat adakozott — legutóbbiászer másért és másnak. Minden nemese eszmét felkarolt, minden vajdát, nemese intézményt, ha nem is milliókat, de a fillérből is összevadászték ezrekkel támogatóit. És a vége rendszert az lett, hogy épen a kath. tanítóság szorult ki az általa hatalmasan támogatott intézmény szociális visszafizetésének köréből. De van a katolikus tanítóságnak egy szociális intézménye, amelyet *ő alkotott, amely az övé, amelyből nem zárhatja ki senki!* Ez az intézmény a **balatonlellei Ödülőház**. Ne feledkezzünk meg róla most, az ajándékozáskor idején. A mi Ödülőházunk is várja a Mikulást, várja a karácsonyi ajándékokat! Miért ne dolgozunk a tanítóságot egy-egy másszor magáért is! A múlt évben ezrek gyűltek össze a karácsonyi pástoriátékok jövedelméből és ezen ezrekből íggyektek kellemese tenni ezt az otthont, a mi otthonunkat. Ne feledkezzünk meg róla most sem! Igaz, hogy szegények vagyunk, de ha megtudtuk vámulni szegénységünket másokért, akkor *jutathatunk magunknak is!* A karácsonyi pástoriátékok jövedelméből, a saját szegénységünkbeli is jutassunk egy-egy kis részt a *mi egyédtől szociális intézményünknek*, hiszen nem tudjuk mikor szorulunk mi magunk is rá, hogy falai közt keresünk pihenést és gyógyulást!

Dollárokat kapott a **somogyi tanítók Háza**, Míg a baranyai tanítók Háza a felelős homályba burkolódott, addig a szomszédos Somogyban serényen folyik a gyűjtés erre az igazán nemes és a magyar kultúra érdekében eminenter fontos intézményre. A gyűjtés számai még a dollárak hazájába is átnyulnak, ott élő véreink is ezek ennek az intézménynek a fontosabbjai. A dollárak történetét különben a Somogyi Újság így írja le:

Ráksi község derek tanítója Papsz Kálmán a napokban 24 dollárnak megfelelő összegű koronát küldött hozzám a Tanítók Háza. A dollárokat Rák-

síból *Amerikába szakadt volt tanítóságya gyűjtötték*. Maguk által kiállított molydarác papíron ironikusan beirt gyűjtőben kísérletben küldték el tanítóknak, kinek becses választát is kérték, tisztelve egyúttal az ő kedves családját és az összes falu népet. Nyomatokosan kívánták, hogy a gyűjtés a Somogyi Újságban közzétessék. (Kívánságukat a nevezett újság készséggel is teljesítette. A szerk.) Ezen dollárjából bejött összeget a legutóbb kimutásához, a 711.635 korona 92 fillérhez hozzáadva; a Tanítók Háza eddig gyűjtött összeg kétszáz 717.377 korona 92 fillért. (A mienknek 45.000 koronája van a takarékból! A szerk.) — E nyugtázás alkalmával szereltem! A szerk.) Amerikába kerü véreinket a melegen köszönjük nekik, hogy tanítóikkal való melegen kapcs révén a somogyi tanítók felépítéséhez járultak hozzá. Vajha megyebeli tanítóink követnék Papsz Kálmán példáját (A baranyaiak is!) s a falujukból Amerikába szakadt ismerőseiket felkérnék ily arányú gyűjtésre. Amerikai véreink könnyedén összedóztak dollárjaik nekünk százezerket jelentenek. **Gönczy Ferenc** kir. tanf. az int. biz. elnöke.

Egy japán tanterfú Magyarországról.

Yamamusa csakai japán tanügyi főfelügyelő európai tanulmányútjában már hosszabb idő óta Budapestben időzik. Egy fővárosi lap munkatársa Yamamusa Magyarországon szerzett tapasztalataira nézve kérdést intézett a messi napkeletről érkezett vendéghez, aki a következő igen érdekes választ adta:

Magyarországon a barátság és a szeretetméltség az, ami a legfeljebb. A lelének a jószág az, amit felfedeztem, kar, hogy a külföldiek nincs alkalmuk ezt megismerni. Európa történetét ma otthon tanulmányoztam és látam, hogy Magyarországon egy fejlődésbe mongol-sziget Európa közepe. Ez annyira kellemes nekünk, hogy biztosképpen től el.

— Mert felétek civilizáció van: egy nyugati és egy keleti. Az utóbbit nem ismertek el, pedig van egy nagy, ősi civilizáció. Nyugatban technikai vívmányokai könnyebbítik az életet, a belső civilizáció elvezet a keletre. Keletben nincs villamosítás, de van egy hatalmas belső civilizáció, összefrása minden tudásnak, minden hatalomnak. Az ő házám, mint egy oldalról a nyugati civilizáció exponensét. Amerikának, másik oldalról Kínának szomszédosa, utközpontja a nyugati és keleti civilizáció találkozásának. A japán nemzetnek hivatása ezt a két civilizációt egyesíteni, a surlódást elsimítani. A magyarok pedig, ez az Európába keletről bevándorolt nép ugyanezt a hivatást töltik be. Jól tudták ápolni a magukhoz keleti civilizációt, de egy évezred óta nyugati népek között lakván, elsajátították a nyugati civilizációt is, azért Magyarországnak is az a feladata, hogy összeolvassza. Japánál együtt ezt a két civilizációt és Japánál együtt munkálkodják az emberiség jövőjének megmentésén, népesítésén.

— A török nép diadalait Japán őszinte örömmel kíséri figyelemmel. A japán nemzet csöppet sem csodálkozik ezeken az eseményeken, amelyek egy könyrszerbékének a természetes következményei. Meg fog változni Trianon is, csak erős hittel munkálkodjanak a háza jóvára.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPKÖZTÁRSÁGI HAVI KÖZLÖNY. — A PÉSEGYHÁZMEGYEI TANITÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 150 korona.
Egy szám ára 15 korona.

Megjelenik augusztus és szeptember hónapokban kivételével minden hónap 15-én.

Kiadótulajdonos:
A „PÉSEGYHÁZMEGYEI ROM. KATH. TANÍTÓ-EGYESÜLET”
Feladatigazgató:
SZÁMPL. PÁL
képezési tanár.

Szerkesztőség:
Pécs, Pápaiu-ter, 2. hová a lap ezreket elvezető minden kiadványt megfizetése és reklámok is közzététel. Az előfizetési és a tagdíj díjak Magyarországon szociális pontokat is címre Pécs, Széchy-utca 3. számú kiadóhoz.

Nagy örömöt hirdetek nektek.

A hívő emberiségnek kevés oly örömnapp van, mint mikor a pástoravaszelt nyári szerke nagy világon az új pástoriáték eljötté vária, s mikor a Szent-Péter bazilika erkélyéről elmondják Rómának és az egész keresztény világnak: **Annuntio vobis gaudium magnum. Nagy örömöt hirdetek nektek.** Van papánk. Nem maradtunk arván, van Krisztusnak helytartója, aki az ő tekintélyvel tanít és kormányoz, aki az ő kegyelmével segít és vizsgál, aki az ő szeretetével szeret és inspirál. Nagy örömöt hirdetek nektek. Csodálatos szó az örömről és az erők szava. Az Egvház angvált ajkáról istsé el ezt a szót.

Szét a szót ma én is az alkálór veszem, mikor hozzátok, kedves tanítóstévreim, intezem azt: **Annuntio vobis gaudium magnum. Nagy örömöt hirdetek nektek.** Ma született az isteni Megváltó, Krisztus Jézus, az örök Atyának fia, a mi Mesterünk. A hirmondók öröm reszket a hangján, a szaván, a szíven, mikor ezt az angvált izenetet közvetít másoknak: de na, mikor hozzátok intezem azt, az Egvház tanítóitok, akkor még melegebb és bensőbb szívet állanak meg az isteni gyermek bölcsője előtt, megszegédnek az isteni szeretet és örvéne előtt s attól a gondolatól, hogy Isten úgy szerette a világot, hogy egyzülött fiát adta érte. Tudom, hogy mióta az angvált izenet megindult a bethelheimi pástorkor örömmel te szívvél az újonnan megszületett Messiasz hodolatára, azóta Bethelheim és zarájkának utkahoz elzarándokolnak a népek egyengett és hatalmasan, elzarándokolnak örömmel, hálával, hozsammával. Tudom, hogy azóta öröm ez a nap kunyhóban és nagy kövekbeli ősszerőt termekben, koron a falu szegény templomában és a városok villanyfényes bazilikáiban.

De tudom azt is, hogy sehol sem oly nagy ez az öröm, mint a ti lelketekben, kedves tanítóstévreim.

Nehéz és fáradságos napok munkája megállít titeket néha egy pillanatra s magatok sem tudjátok talán, honnan esik a kérdés lelketekbe: **Bírom-e, erővel, kitartással a jövővé évek munkáját?** Mersz, ha nem a kezelet munkáját adjátok, nem az erőtök verejtékét, hanem a lelketeket adjátok. Aki ideáltszom az ez elterben, az kell a ti hivatástok

beöltéséhez; ami önzetlenség van az emberi fáradsámban, az a ti lelketekből fakad; ami áldozatkészség volt a multban nagy tetek létrehívásához, ami szeretet volt ember és ember között, nemzet és nemzet között, az azokból a szivekből fakadt, akiket az emberiség legnagyobb tisztelettel tanítóinak nevezett.

Az emberiségnek csak egy tanítója van: **Magister vester unus est Christus.** Egy a ti tanítótok, Krisztus, S mi mindannyian, papok és tanítók, ennek az egy Krisztusnak követel az a iskolába; töltök be, amikor egy szavát elvisszátok az iskolába, hogy megtermékenyítsük a gyermeksziveket. Az ő apostolai vagyunk, amikor szóval és életünk példájával Krisztust alakítjuk ki az emberiség lelkében. Gyengék a szavak, mikkel Krisztusozó való viszonyokat akarjuk kifejezni. Követ, apostol, helyettes szintelen szavak és nem fejezik ki gondolatomat, sem azt, amit Krisztus ki akart fejezni, amikor a tani és hatalmát ránk bízta. Nem Krisztus követel, apostolai, helyettesei vagyunk, hanem alter Christus, Krisztus megtestesítései, mert bennünk és általunk ő folytatja a megváltás munkáját.

Ezért mondok nektek, kedves tanítóstévreim, különös melegséggel a szívbem: **Annuntio vobis gaudium magnum. Nagy örömöt hirdetek nektek.**

Ma nem helyettesít küldtöte el hozzánk, hanem ő maga jött közénk, hogy tanítson és vezessen, hogy segítsen és vizsgáljon, hogy szerezzen és inspiráljon. Hogy előtünk álljon a bethelheimi íászló színgyében és a legnagyobb áldozatok önzetlenségében. Ha úgy tetszik, hogy nehez az áldozat, ami hivatásunk tölnök követel, lassuk el, a nagy tanítót, aki meg nagyobb áldozatokat hozott. Ha az azt hisszük, hogy fáradságunkért és munkánkért a világ halátlansága a jutalmunk, hogy ott lassuk nagy elhagyottságában és egyedülvalóságában; hogy minden nagy áldozatunkért, minden szavunkért, minden jöttekért el legyen a mi nagy jutalmunk, vigasszuk, örömmünk.

Hoc magnum gaudium annuntio vobis. Ezt a nagy örömöt hirdetem nektek.

Gróf Zich Gyula, püspök.

Legszébb karácsonyi ajándék a jó könyv.

Szent István Társulat könyvkereskedésében Pécs, Apáca-utca 2. Telefon 11-79.

Nagy karácsonyi könyvvásár.

Imakönyvek, rózsafüzérek, szentképek, előjegyzési, szelvényes és könyvtári nagyvásárakban. Bárd, Rozsnyói és Néző-féle karácsonyi zenealbumok kaphatók.

PETŐFI.

„Anyám, az álmok nem hazudnak;
Takarja bár a szemföldök:
Disco neve költő fiadnak,
Anyám, sóka, örökön él.”

Meg mint ismeretlen, nyomorogó ifjú jósolta magának Petőfi a halhatatlanságot s nem is tévedt. Hosszu száz év múlt el születése óta; azt sem tudjuk, hogy hazai föld takarja-e valahol hamvait, mégis hatalmas szemlélneké lekedése égetjük a csodálat, bamulat és tisztelő tónóján az emlékezés oltárán. Azon kevés szellemóriások egyike ő, ki nemcsak nemzete, hanem az egész múlt világa nagyjainak Pátheonáján foglal helyet. Mint a laborgó vulkán fölött ropkódó tüzes kövek izgatják, lakúknak lobogó lángja, aphantasiájának az Ezerégyéjszaka meséit felülmúló ragyogása és csillogása messze-messze, a magyar föld szük kis határain túl világit és melegít.

Mióta azonban kétségbeeső nemzeti szerencsétlenségünk rank szákadott, nekünk magyaroknak a lelkeben Petőfi meg örömsábrá, nőt, valahogyan egy kaparszékodt bete, mint a hajótorótt a gerendába, melyet a Gondviselés küldött neki. Erezuk, hogy a nagy gyász napjában több ő nekünk, mint kedvenc költő, kinek egy-egy szép dalával vérs óráinkat megédesítjük; több, mint az örök szerelemnek csodás, szavazsú lantosa, több, mint irodalmunknak korszakalkoló lyrikusa. Tüzes lángzóslópnok lett ő, ki a ránk boruló sötétségen így hazaszeretével utat mutat. Mőzünk a kietlen pusztaságban, ki, hogy el ne epedjünk az ígért földre vezető uton, a kétség-beesség és esztűgés ködizájából a reményesg éltető vizét fakasztja szánkunkra: „Féle, kislélek, akik mostan is meg kétkélnek! tudok a jóra felelt, kik nem hiszték, hogy ország istenség őrti gondosan a magyar nemzetet.” Ujra szabadságharcunk Petőfié áll előttünk, a „Talpra magyar!” dörgőszavú, szívünkbe markoló, csüggető, reveleg kishitűségünköl lelosztorozó lantosa, a magyar földnek, a magyar fajnak, a magyar irredentizmusnak lángoló lelkű fanatikus.

Amit ránk 300 évvel előzte a néhai, jó Zrínyi Miklós mondott, hogy a magyarok széles ó világon névs igaz barátai, arván áll, mint a sivatg közepén kisarjadózt magányos lá s hogy csak saját erőnkben bízhatunk. De hát hol van ez az erő? Hol van feltámadásunk egyetlen lehetősége, reménye és záloga? Százerek és százerek kincseket gyűjtöttek a kiömlött magyar vérből és könnyből s tobzódatk zajaiba nem hallatszik el a vonagló nemzet száz jajkiáltása; jó magyar népünk lelke elanyagiasodott s vajmi néhéz volna azt az áldozatos hazaszeretet hívó szavával fölvenni; derek, hazalás közép-össztorozaltunk a nyomor és szenvedés tisztleg-lelkileg öszeroppantotta. Szőljünk-e aztán külön azokról a destruktív erőkről, amelyek évtizedeken keresztül vilg terasztervén és kitartóan végezték szűn munkahangokról, amelyek míg körülöltött a rá cseh és oláh szovinizmus a bilncseket kovacsolta szánkunkra, oly általán duruzsolták a fölünkbe, hogy a szovinizmus az elmaradottsággal, a barbársággal egyenlő.

S mi ellihitt nekik! Ellihittük meg azt is, hogy hazaszeretet, istenfelelem, tisztá erköcs, mik nélkül ulla nemzet fenn nem állhatot, csak idejüket mult anachronizmusok, miket a modern szemlebből ki kell küszöbölni. Így áll a mi erőnk, a mi föltámadásunk reménye. Bizony, a mi elszúrult lelkünk, kihamadt szívünk, megrokkant akaratunk és karunk fele írtába istentelnek esdőlge a hazavágyó kárpáti bércek az aranykalasszal ringó bánati rónok, hiába kiáltanak segítségért testvéreink az árva idegenben; egy dombot egy dűlőt, egy magyar koldust sem hozunk vissza onnan túról ezzel az érvel.

Téhat mi csináljunk? Dante pokláknak kétségbeeső jellegét írjuk-e címerünkbe: „Hajjajatok fel minden reményvel.” Nem. A legzordonabb lelket is megvan a reménye s ez a tavasz. A tavasz, amikor új, friss erők indulnak meg a tüzező nap sugarakot. S ha egyszer a tavaszi föld zsongó esztűbe szöközt, van remény kalászlelőlvő nvárva, gyümölcsterő ösre, van remény az életre, „Magyar tavasz, tegőd várunk.” Magyar ifjúság, benned reménykedünk! Te vagy a tavasz zordog, kiellen telünknek. Ha a te lelkedben új, friss erők sarjadnak, ha benne virágok nyílnak, van reményünk a felamadásban, az életben. És a síró, de könnyén át is reménykedő magyar Genuusz tekintete ennek a magyar tavasznak a szántóvető munkáiban, a magyar tanítóknak pihen meg bizakodva. A talaj porhanyó, szűz, ígértékben gazdag, csak bőven és fáradszátalanul kell szőni bele a magot. S ha napugrára van szükség, mely az elhíntet magot kieszálja, lángol a mi magyar egínek egy olyan Nap, egy olyan tüzeltör, melyhez fogható más népek a firmamentumán nincsen. Magyar tanít, ha istenfelelemre hívte nevelés az ifjú generációt, úgy-e bár, kezbe adta a katekizmust és a bibliát; nos hát, ha új magyar lelkeket akarsz formálni, add az ifjú nemzedék kezébe a magyar hazaszeretet katekizmusát, az egyszer már megívozt, lekesztő szabadságharcnak a bibliját, add a kezükbe Petőfit. Magukba szívják majd belőle a magyar földnek fanatikus szerzetét, az édesen cseögő magyar nyelv bübajos zenéjét, az ezeresült múlt dicsőségét, a lemondásra képlelen, de titáni erőfeszítésekre képes reménykedést a jövőben, a kipuizthatatlan magyar élti akarást, az idegen bilncseket gyűlölet s az ordító oroszlan bátorasággal és erejével szétfőró szovinizmust, a magyar fajtságra való eksklusív bübűségét, egyzóval azt a belső erőt, melyet áldozatos hazaszeretelnek nevezünk, amely a magyar nemzetet ezer éven át már annyiszor feltámasztotta s amely egyedül földje feltámaszthatni most is.

Szegény jó Petőfi, két helyen emlézték meg tanítóiról, nem valami hízelgőlen. Fanatikus szabadságszeretete gyermekeinek egy-egy szarnakot látta bennük. Meg vagyok azonban róla győződve, ha mostani szomorú napjainkban előjönne közénk s tollat rágná, egy újabb versének a homlokára ezt írnatlana: „Tisztelet a tanítóknak!” Elmordán benne, mint valamikor a közoktatókról, hogy a haza kemény mostohájuk ugyan, mert csak rongyokat dob nekik, nem van lesz följegyezve a történet könyvében és sirjukon a teletjes árja folyó végé, de azért nagyobbak

ék, mint a kikel nagyoknak nevezünk, mert az életük fölemelőző hétköznapi munka győdrésével növesztik szerencsétlen hazánk egyetlen reményeséget, azt az ifjú generációt, amely fele egykor ő is kétségbeesetten dörögte: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?” Megtartaná a magyar tanítósággal a nagy, szent keféjét: „Ti csak szántások, vessetek, én lelkem lángjával majd kifakasztom a csirákat s elővarázsoljuk a magyar tavaszt, a magyar feltámadást.

Dr. Horváth Lajos,
tanítóképzőint. tanár.

Iskoláink, tanítóink sorsa a megszállt területeken.

SHS.

Sikerrel vizsgáltak szerb tantárgyokból a zentai gimnáziumi tanárok. A minap tartottak meg Zsvinovics Milán tanügyi főinspektör előnévelése a zentai főgimnázium magyar tanárainak szernyelvű gyakorlati vizsgálatát. A vizsgára Halmos Béla, Hackler Kálmán, Csicsvácsk Endre és Szőke Dező tanárok jelentkeztek, akik a vizsgát valamennyien teljes sikerrel lettek. A sikerrel vizsgázott tanárok az elméleti tantárgyokból már korábban elnyerték a közoktatásügyi miniszterium képestését, így a minapi vizsga eredményelevel megveszerek a teljes tanári képestést.

Ki és hogyan intézi a tanügyet a szerbek által megszállt magyar területek? Egy szabaddák magyar újság a következőket írja a szerb kultuszminiszter munkálkodásáról:

Próbészes Szervezőző közoktatásügyi miniszternek nagyon szerencsétlen ötletet van. Ritkán jelenik meg olyan rendelet, amely né aránya a tanítás ügyének; vagy a tanítóknak és tanároknak, vagy a diákoknak, de legbőszőr általában az iskoláigények. Fontos rendeleteket rendszeren iskoláév közben ad ki, úgy, hogy nem lehet nagy erkölcsi kár nélkül azokat végrehajtani. Új tanterveket küld novemberben: tantárgyakat szűnt meg és új tárgyat vezet be. Az iskolákat szűnt meg októberben. Más iskolákat áttheyez egyszerűen egyik városból a másikba — november végén.”

— Ezeket a törz rendeleteket persze főleg és nagy előszeretettel irányítja a magyarság iskolái ellen, így akarván a magyarság kulturális nívóját is leszállítani a balkáni színvonal szintjére.

A magyarokra is a régi érszèrbai iskolatörvény kötelező. Ismeretünk már Rab-Baranya magyarságát ért kultúrérelmeket. Ezek a sérelmek érnék a Bácska és Banát magyarságát is és mindenütt kell felhabordást székelt. Ezekről a sérelmekről Alexajevics Mita, a bácska-baranya-bánati ügyosztály vezetője egy úvidéki magyar újságíróknak a következőkben nyilatkozott:

— Az iskola törvény, a régi érszèrbai törvény, amelyet kellet módosítani az újvidéki törvény által. A kormány a szerb iskola törvényre alkalmasított, de új törvényt nem készített, amely a magyarságnak kivételes jogokat biztosítana. A magyarok egyenrangú állampolgárai ennek az országnak

és az iskola törvény megadja éppen úgy, mint más nemzet kisebbbégének a magyaroknak is azt a jogot, hogy anyanyelvükön tanulhassanak.

CSEH.

Mit írnak a csehek Szent Istvánról? A Szlovenszky Vichod egyik legutóbbi számában szörözés a következő gyalázatos közlényen jelent meg: „A magyarok legelső királya. István, ha szent volt, nem lehetett magyar. Ha pedig magyar volt — nem lehetett szent.”

Hogyan fesszékelt a tótokat! Ugyancsak a fenfelmilt lap egyik számában e sorok olvashatók:

„Halljátok-e ti rakocsián tótok, ne kukoricázatok azokkal a posány magyarokkal, mert azok megromtának benneteket. Halljátok a nőitákat: csupa „nézsán” és „szerejtöm”. Ilyen gonoszok azok a magyarok. Epen ezért csak maradiatok velünk, mert mi vagyunk az igazi keresztények; mi nem vagyunk kulturáltak! Ázsiaink. Mi a nepek istének választott nemzete vagyunk.”

Tavaszi pályateteink és azok kidolgozásának vezező szemponjtai.

1. Az írásbeli dolgozatok módszeres kezelésének postió eredményei. Pályadíj 1000 korona.

2. A népisokla az irredentizmus szolgálatában. A nemzeti érzés jogosultsága. A nemzeti érzésnek általános vonásnak kell lennie, minden kornak és minden népek jellegzetes vonása nemcsak a szülőföld szeretele, hanem a fajé is, amelyhez tartozik. Nagy nevelők nyilatkoztak a nemzeti érzés fontosságáról. Ma két elteltes erő állja utat ennek az érzelmenek. 1. A külső erőszak. A trianoni béke, amely legyveres erővel akarja megakadályozni elszáított testvéreink szerzetét. 2. Magában az országban az internacionalizmus hirdetőtábora, akik magának az érzelmenek jogosultságot tagadják. Kifejtendő, hogy mindkét erőszakl szemben mi a népisokla feladata a nemzeti érzés ápolása körül és megkeresendők az egyes tárgyakban az a kérdés, amelyekkel kapcsolatban ez az érzellem fenntartható és lelevezhető. (Különösen a magyar nyelv földrajz és történelem tantánsánál.) Pályadíj 1000 korona.

3. A tanító szociális hivatása.

A gyermek lelkeben egységes világnézetet kell egyesíteni a társadalom nagy eltelentéit. Az eltelenté ma: a hit és hitelenség nagy közöny; a fajszeretet és a általános emberi szeretet mesterséges egymás ellen állítása és ebből fakadó harc nacionalizmus és internacionalizmus között; a nagy nyomor gyűben támadt szákdadás magányos és a kommunizmus elmélete között. Kifejtendő, hogy a tanító milyen módon és milyen eszközökkel világoztathatja fel a gyermekeket ezekről a kérdésekről úgy, hogy az életbe lépőket ne találja készületlenül a világnézetek harca. Pályadíj 1000 korona.

Pályázati határidő 1923. április 1. A pályamunkák Báter János, egyesületi titkár címére (Pécs, Gizella-u. 5.) küldendők.

Miért nem lehet vallás nélkül erkölcsre nevelni?

Irta: Számpi Pál, tanítóképzőintézeti tanár.)

„Az erkölcs a vallásból él és a vallásból nem, hál' neki!”

A XX. század a szociális kérdések százada. A természettudományok, az orvoslás, a művelődés, a technika a produkció hatalmas felfelé fejlődését. A technika produkció felélesztésében kapcsolatosan a liberalizmus, mely a szabad versenyt és ezzel együtt a munkások kizsákmányolását hozta magával, lassankint nagy gazdasági válságokra vezetett. E gazdasági válságok vizsgálata és a kiegyenlítésükre való lázas törekvés teremtette meg az évtizedeken át tartó, zűrzavaras hangú társadalmi forrágásokat, melyeknek felhalmozódott és egymással szembeállított energiáit meg az ördöféléves világágés vérvörzében keresztül szét győnték a két.

Ezen társadalmi forrágások zűrzavarában egy ördöféléves jelenet is van az a nevelés kérdéseinek ugyisolyan állandó napirendre tűzése. Ördöféléves az a jelenet azért, mert nem más, min a társadalmi vizsgálatainak szükségesszerű következménye. Amikor ugyanis az embereket az a kérdés foglalkoztatja, hogy mindazon, ami nem jó, hogyan lehet és kell változtatni, csakhamar be kell látniok, hogy sebb, boldogabb, harmonikusabb életet csak a mámi telében-életében egészségesebb ember élhet. Ez a belátás derűs bizalmat a nevelésre, mert testben-életben harmonikus kitesztésért új embert csak a neveléstől várhatunk.

Annak az elégedetlenségnek oka, melyből a szociális forrágás táplálkódik, nemcsak az anyagi javak egyenlőtlen elosztásában rejlik, hanem a művelődési élettelében is. Innen van az, hogy a szociális kérdések megoldása körül tadmás harc zajból két jelszó hangzik ki tisztán: a gazdasági harc és a kulturális haladás jelzása. Az egyik a gazdasági javak egyenlő elosztását, a másik a szellemi javak élvezetének szélesebb rétegekre való kiterjesztését követeli.

A kultúra szellemi javai közül — a gazdasági faktorok mellett — mindenesetre azok a legértékesebbek, amelyek a közösség lenmaradását biztosítják. Amikor tehát a XX. század embere a szociális kérdések megoldását keresi, elsősorban vizsgálma kell, melyek a társadalmi-entartó erők; mi az, ami a közösség között kapcsolatot teremti, mi az, ami a családát, a nemzetet, az egész emberiséget összefűzi. Ez a vizsgálódás csakhamar rávezet arra, hogy az emberi társadalom fejlődésének, boldogulásának két tényezője van: I. az a mód, ahogyan a gazdasági javak elosztása történik és 2. a világnezet, azaz az erkölcsi állfoglás. Így ébredt tudatára a XX. szd. annak, hogy a kultúra számos produktuma között az erkölcs a legfontosabb, hogy a népek közötti fejlődését csak erkölcsi alapon lehet előbbre vinni.

De az erkölcs nincs készen a népek lelkében, hanem azt tervezzük, tudatos munkával ki kell dolgozni. Ez pedig az erkölcsi nevelés feladata. A paedagogia feladata ugyan az egész kultúrát átadni a jövő nemzedéknek, megis — mivel az erkölcs e kultúrának az a része, amely a társadalom szempontjából a legfontosabb, — a főfigyelmet mindenkor és most is az

erkölcsi nevelésre irányul. Erzik ezt világsejtésre ennek az értesnek legnagyobb kifejezője talán F. Adler, az Egyesült Államok képviselője az 1908. évi londoni erkölcsnevelési kongresszuson, aki ezeket mondotta: „az erkölcsi nevelés kell, hogy legyen az a nap, amely körül a nevelésnek többi ágai, mint helyőg csillagok, foglalnak helyet!”

Az a kérdés mar most, hogyan lehet az erkölcsi nevelés célját elérni?

A londoni erkölcsnevelési kongresszus naplóját forgatva, sok de nem kevés feleletet kapunk a leltett kérdésre. A kongresszus figyelema kiterjedt a paedagogia minden témájára. Szó volt ott arról, hogy mikép kell belevinni az erkölcsi oktatást az egyes tárgyakba, meg az exakt természettudományokba, sőt a matematikaiba is; szó volt az interaktív nevelésről, a kőduktációról, a közvetlen és közvetett erkölcsi oktatásról és sok szövezt, — akárhányzor programmon kívül is, — a vallás és az erkölcsi nevelés viszonyáról.

Ez utóbbi kérdést főleg a francia fellogás hozta szőnyegre. A franciák kifejezése „la morale laïque” azt kívánja, hogy az erkölcsi nevelést teljesen el kell választani a vallási nevelést. Nem vagyunk az Isten ellen, de mellette sem” — mondja az Ecole Normale programja, — és ebből az elvől kiindulva nemcsak a vallást, de a metafizikai nézeteket is ki akarják zárni az erkölcsi nevelésből. Pedig erkölcsi igazságokat metafizikai alapok nélkül nem lehet tárgyalni sem, annál kevésbé való életre váltani. Hogy csak egyet mondjunk: elképzelhető-e erkölcsi nevelés a szabad akarat fogalma nélkül? Nem! Ahol hiányzik a szabadakarat, ott az egész erkölcsi nevelést, mint céltalan és haszontalan dolgot, félredobhatjuk, mert hiszen ha nincs szabadakarat, akkor minden ember előre predesztinált gonoszotvó vagy erkölcsös alany. Már pedig a szabadakarat tehát metafizikai alapokon áll. Az erkölcsi nevelésnek tehát metafizikai alapokon kell letelepünie!

Mégis a modern erkölcsi iskola az erkőlestant, mint „leibit erkőlestant” tisztán a természettudomány körébe akarja belevonni és úgy beszél róla, mint a természettájról. Ez az iskola egészen téves utakon jár. Mert ha a természettudományok módszereit át akarunk vinni az etika terére és az erkőlestant meg is főcéjait hanem találnók, hogy a népek, nemzetek különböző szokásait, életmódját, mondjuk jelzést folymatát meglesse és leírja, akkor még mindig nem vetültek meg az erkölcsi művelődés alapjait, mert az erkölcsnek nemcsak azt kell adnia, ami van, hanem éppen abban áll a lényege, hogy azt az ideát adja, aminek lennie kellene. Hiszen az emberi fejlődés lenvege, — eltérően a természet többi lényétől, — abban áll, hogy nem elégzik meg azzal, ami van, hanem öntudatosan tovább iparkodnak, az igazság eszményét minél inkább megközelítik. Az etika tehát nemcsak a ténylegesen meglévővel foglalkozik, hanem egy elerendő célt is tűz az ember elé.

*) Az öszi pályázaton 50 K-val jutalmazott pályamunka.

Az erkölcsi nevelés eszerint a haladás jegyében akar járni. Ha tehát erkölcsi nevelés által a szociális bajok győgyulását, nemzetünk fajunk továbbfejlődését akarjuk elérni, akkor ideálit kell az ifjúság elé tüzni, mert amíg nem lesz minél több olyan emberünk, aki előtt az eszményi értékekbe, mint a kiütetés, cím és vagyon, addig nincs nemzeti és nincs társadalmi megújulás, addig a jelölt továbbra is az ártó, letette vagy formálódik, — ennek kapcsán a kielégítetlen nyereségvágy, mindenkinek harca mindenki ellen, kevesek többsége a jobletében és milliók tengetése a nyomorban, lelki gyötördes, lelki elsorvadás, bökéletesség, — les az a társadalmi osztályok közötti tátony árkok mindnyárebbre, mindig szélesebbre mossa az elégedetlenség árja.

Az erkölcsi nevelést ennélfogva annál biztosabban alapokra fektethetjük, minél több szociális érők tudunk támogatására, megerősítésre egybeolvasni. És e szociális érők között a leghatalmasabb a vallás. Ez a vallás az Isteni egyetértőztes érzéset jelkősséget, a társadalmi érők egyetértőztes érzéset jelkősséget, az Isten és kitőlönös mondatát ez a kereszténység, amely Istenségben a szeretetet látja képviselője, az egysétesnek leghatalmasabb tényezőjét.”

Az erkölcsi nevelésnek három vezéreszméte van: a becsület-érzés, mert az erkölcsi kötelesség hál teljesítése az igaz boldogulásnak legfőbb alapja; a munkaszerelet, mert a becsületes munka szerzi meg a lélek nyugalmát; a szeretet, szeressük az Istent, embereit, társainkat, hazánkat, földünket, mert mindenünket ezeknek köszönhetjük.

I. Minden emberi társadalom egyenlőben áll. Olyan lesz a társadalmi rend és boldogság, amilyen egyenlőben jött az össze. A társadalom java az alkotók egynek erejénél jobban és nyugazik. Ezen éretyek ereje pedig a becsület-érzés, mert ez teremti meg a hitességet, a kötelesség teljesítést, a törvényisztelet éretyeit, viszont ezek szűlke a szabadságot, a hazaszeretetet és a közérkölséget megnevelésüket. Amde mindazoket nem lehet erővel, hatalmi szővel kikérvén szerezni. Közös források a vallás, az Isten és a neki tartozó felelősségünkbe vetett hit.

Az erkölcsi nevelésnek főfeladata az, hogy milliók lelkébe plantálja az erkölcsi meggyőződést. Es éppen itt nyúl bele a vallás legjobban az erkölcsi nevelésbe, mert a vallás nevelti ki az egyén élet leg-erősebb alapjait, a felelősségérzetet. Ebből fakad a társas együttesen legerősebb támazsa: a kötelesség teljesítés és a helyes engedelmesség.

A vallás adja meg az erkölcsi szabadságot, amely a polgári szabadságnak legelső feltétele, mert minél inkább őr a lélek az ember belső erőinek, annál kevesebb külső korlátira van szükség. A vallás nevel az a államot, hogy ne a hatalmat nézze a legfőbb jónak, hanem az érety; tagjainak nem pusztán anyagi kívénylet, hanem erkölcsi nagyságot; mert minél erkölcsösebb az ember, annál mentesebb a pusztító szeszvedélyektől és annál több szabadsággal lehet felruházni, mert olyan emberekkel, akik az Istent tisztelőik és megartóik parancsolatát, sokkal könnyebben a társadalmi rendet fentartani, mint olyanokkal, akik Istent becsületle hiány szeszvedélyeknek rabzólják.

A vallás szűli a hazaszeretetet is. A népeknek a sokat boldóseledek, hanem ösztönzésre

megérez egyes nagy filozófiai igazságokat. Elklátás példát velt erre, amikor a kommunizmus idején egy hadügyi népbiztos behajolt az urnái körmentébe; a vallásos érzésében megérett meg a hazaszeretet erkőssé kifejező Hymmust énekelte és viszont: a kommun bűlása után nemzeti felelődesében a nép a vallásos eszmé ügyüzletését is ütemelte.

A vallásnak köszönhetjük a törvényiszteletet és ezzel a jogbiztonságot is. Min alapzik a törvényisztelet és jogbiztonság? A tekintélyiszteleten. A tekintélyiszteletnek pedig a vallás veti meg az alapját, amikor azt hirdeti: „mincs hatalom, hanem csak Istentől és amelyek pedig vannak, Istentől rendeltettek.” Ahol a nép lelkében az Isten izstétele él, ott szék az eskü, amit a bíró előtt tesznek, ott kők az eskü, amelyet az aszóra mondanak.

Körök közelekkéssé logaimai változó értékek, melyek a divattal jönnek, divattal jönnek, divattaló kimennek, mert az idővel dacoló alap híján csak kitalálókij ingadozó szellemi éretyen nyuguznak. Az erkölcsi élet megneveléséte terén is nagy szerep jut a vallásnak, mert csak a vallás tud a minden emberi szeszélyen felülemelkedő, az ösztönökön túlról viharában is szilárdan álló erkőssé teremtő erejét erekeztetni. Csak a vallás tudja felvenni a küzdelmet a XX. század nagy önykilykőségának bűnével, a nemzeti életért csatrában előlöt bűnnel szemben. Csak a vallás szeszélyi etikájára fedi pontosan a becsületes szeszélyi hygenia törvényeit. És amikor ma mindenütt csak ez a jelszó hangzik: „öld ki magad”, akkor csak a vallás mert felismelni komoly figyelmeztető szavát: vigyazz, mert a gyökiesebb hál halál lesz.

A hitessé, becsületesség, kötelesség teljesítés, törvényisztelet, családi éretyek mind feltételei a rendezett állam életnek, de viszont ezek mind a vallásos élet gyümölcsei. Az erkölcsi nevelésnek tehát szüksége van a vallásra, mint a „polgári éretyek” főformán egyedülí termelőjére.

II. Nap-nap után övashatjuk kisebb-nagyobb, fővárosi és vidéki napilapok hasábjain, halhatjuk politikai beszédekben, társadalmi előadásokon, hogy a nagy világ és a romániak munká megteremtő új életet és mégis nincs munkáved, nincs munkaszerelet, nem akar dolgozni senki. Itt is csak a vallás segíthet, a munkákedvet, a munkaszereletet csak a hit adhatja meg az a vallás, amely azt hirdeti, hogy munkáinknak a földi célnél túl, magasabb célja is van: az a vallás, amely istenszolgálatnak mőnti munkámat.

Az erkölcsi nevelésnek szüksége van a vallásra, amikor a lerontott társadalom újépítéséhez munkaszereletet akar teremteni.

III. Az erkőlesten nevelés harmadik vezéreszméte a szeretet. Ez is csak a vallás építheti ki, az a vallás, amelynek két törvénye van: „Szeresd a te uradat Istenedet!” és „Szeresd lelebrádat, mint tenmagadat!”. Es ez a szeretet nemcsak a családi életre teszi ki az erkőles uralmát, hanem a gazdasági életre is, mert egyrészt parancsot ad a munkásoknak, hogy a munká feladatok ne ártsanak a munkások testi és lelki egészségének, másrészt! látóllatja a munkásokat a gazdasági harcban az erőszak és jogérsétek alkalmazását. Így az erkőles nevelés e harmadik vezéreszméte könnyen megoldhatja a szociális kérdést, elsimíthatja a szociális ellentéteket, mert az igazságosság és becsületesség törvényeinek a gazdasági életben is éretyesítést szerez.

Az erkölcsi nevelésnek szüksége van a vallásra a szociális éledeletlenségét megszüntető szeretet kiépítéséhez.

Mind Ezekből láthatjuk, hogy egymásra halmozhatják ugyan a nemzetek a civilizáció minden csodáit, a technikai és gazdasági kultúra minden vívmányait, mindez csak a földi pokol kínjait fokozza, ha — erőlkösi nevelés útján — nem találják meg magát az emberi lelkét a földön túl emelkedni tudó szemékek. Erre pozitív csak a vallás vállalkozhat. Az erkölcsi nevelésnek tehát szüksége van a vallásra, mert a vallás az emberiség igazi erkölcsi nevelője. Vallás nélkül nincs erkölcsi eszmény, tehát ezért nem lehet vallás nélkül erkölcsre nevelni. Igaza van Washingtonnak, amikor azt írja: „Az ész és a tapasztalat egyaránt bizonyítja, hogy az erkölcs a népben vallás nélkül nem állhat és nem szereti hazáit az, aki az állam e hatalmas pilléréit kidönti.”

Minden élet talpköve a tiszta erkölcs, már pedig az erkölcs tényleg csak a vallásban él s a vallástalanság miatt hal meg.

Egyesületi élet.

A főpénztáros közlése. Zavarok elkerülése végett felkértünk a tagok, hogy tagdíjakat nem küldjék a főpénztáros címére, hanem az ottani hóri pénztárosoknak szolgáltsák át, mert a megállapított évi 50 K tagdíjjól csak 30 K illeti a központi pénztárt. A tagdíjakat a hóri pénztárosok kötelesek beküldeni megfelelő kimutatás kíséretében.

A következő összegek beküldése nyugtázzatik: Bata 224 K, Szakcs 150 K, Ujmajorpuszta 150 K, Fedek 225 K, Vajszó 225 K, Némethor 230 K, Szébeny 150 K, Szalantak 225 K, Felsőzentmarton 225 K, Szakály 225 K, Kánya 150 K, Beremend 225 K, Sióagárd 225 K, Dunakömlőd 226 K, Szászvár 150 K, Drávakeresztúr 225 K, Pári 227 K, dr. Frey János Hímegház 910 K, Dióssy József Értény 570 K, Paks 450 K, Bár 75 K, Csizsón Sándor Sunony 450 K, Mayer Ignác Drávavászára 225 K, Baranyavölgy 225 K, Véménd 150 K, Szemely 150 K, Dobróköz 225 K, Gaál János Kővágósözlös 150 K, Har 225 K, Hant 226 K, Apar 226 K, Liebel, Keresics Rácpeter 700 K, Czinger Antal Dóbróné 275 K, Keserics Ferenc Mohács 375 K, Kapossy István Nagykönyri 225 K, Trabert Márton Véménd 1290 K, Bikal 156 K, Balog József Mózs 150 K, Dunaföldvár 750 K, Szeitz József Kúrd 300 K, Marovics Ferenc Püspökszentzsebet 1000 K, Hiller Gizella Szentlászló 750 K, Laurencsik János Kárász 50 K, Apátvárasd 150 K, Eilend 226 K, Bölszcs 225 K, Szóked 150 K.

Ismételnem felkértünk a plébános, iskolaszéki elnökek, Katolikus Iskola előfizetői díjainak beküldésére, mert enélkül a lap előállításí költségei fedezhetők nem lesznek.

A hóri pénztárosok még e hónapban küldjék be legutolsó a folyó évre esedékes és a központi pénztárt illető tagdíjakat.

A szigetvári esp. kerület tanítói köre í. év november 4-én tartotta meg közgyűlését dr. Kápolnai Zsigmond előnökle mellett. A közgyűlésen az összes plébánosok és három rendes tanító tag kivételével az összes tagok megjelentek. Lassányi János, a hóri vil. előnök időközile Herger József apatot, aki válaszában kifejtette, hogy előléptetése tulajdonképpen a kerületbe tartozó tanítóság vallásos és hazafias működésének jutalma. Lassányi János, világi előnök időközile ezután az ut. ker. tanfelügyelő, Kápolnai Zsigmond dr.-t, aki válaszában hálással köszöntö meg az időzülő szavakat és az előlegetet bizalmat. Kápolnai Zsigmond dr. enklí megyitője a munka himnusza volt. Azt fejtette, hogy Szent István országának sorsa a tanítóság kezébe van letéve. Minden tanítónak névelten hősnek kell lennie, aki meg nem alkuvó lelkiismeretességel dolgozik hazájáért. A mult év í. kv. hitelesítése után Lassányi János indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy újbol megkezdí a tavaszi vándorgyűléseket, meg pedig gyakorlati tanításokkal egybekötvé. Az 1923. évi tavaszi vándorgyűlést Ifabán tartják meg, a lakóhelyi ismeretek közből vett gyakorlati tanításokkal egybekötvé. Ezután ismerteti az enklí a központ által kiírt három pályatétl s felszólítja a tanítóság az azoknak kidolgozására. Az indítványok során Lassányi János három indítványt terjeszt elő: 1. a tanítók kikéréséről, hogy a tanítót az iskolaszéki enklí javaslataira az egyházmegyei hatóság nevezze ki; 2. a hósi által halt tanítók emlékének megörökítéséről; 3. az iskolafelügyelőknek a nyilvános tánciskola látogatását megakadályozó intézkedésekről. A közgyűlés mind a három indítványt magévá teszi. A közgyűlés Varga József és Taschler György szavazmögöl megválasztása után véget ért.

Hírek.

Adventi gondolatok.

Benne vagyunk már jól az Adventben, a Messias évtáras idejében. Mert ez a napok a város napja. Templomunk a prófétaik idéitől a Messiasváros szőlőter szent dallamaitól hangosak. És végülök síró lelkünkön a város meleg hanglata, — mintha csak a karácsonyfáról álmódó gyermekek Jezuska várasa béradna a mi, — a feléltető — kérges szívébe is.

Benne vagyunk már jól a magyar Adventben! Mert mi — magyarok — a város, az advent népe vagyunk. Műlünk színes és szomorú, mint dással a temető. De ebben a temetőben szívet perzselő sirások, köbévágtott zenekek, fejtábla rótt intelmek vannak. Ez a temető a magyar advent története. És ez a történet a Tanultus és Sispus rogtének keserű valóságga komolvodott reggie. A magyar mindig épít, de mindig rommá válí kezemunkája; pihenni vágyik, de mindig új küzdelmek lása gyötí; boldogsága utíat keresi, de mindig a marcangoló, gyötíró, sebzó tövisök utjára talál.

És mégis vár! Vár, mert ez az ő élete! Regődei, mikor a mult dicsőségöztlen pengétek a kobort, kiemelkednek a pusztá emlékezés székü kariból s

a tövszó láto prófétaikként riadó kiáltanak s egy szöb jóvö föl mutatnak. S a nemzet nagy prófétái: a Zrínyiek, Pázmányok, Bethlenek, Mátyások, Rákócziak, Eszterháziak, a Széchenyiek és Kosuthok mind azt kiáltják az adventi szírkéségen csüggedő nemzetekének, hogy a jelen kevés és méltatlan és mind dolgozni, küzdelni, vérezni, meghalni hívják nemzetöküket egy boldogabb jóvöért.

Síhét és adventi idaszok borult most is fölének. Bilencsekben kezink-lábank s nagy, erősen bezárt börtönjain mögött essük a feketé rabkenyérrel. És most is várunk. Mindíg ébren vagyunk és mindig várjuk — a szabadságot, és börtönablakunkon behallatszik az adventi harangzók, melyben benne sir a magyar dal, benne sir egy nép búnbánata, de benne lüklet az ősi elatarkat és benne kiált a kemény szava, dacos rítók: „Nem, nem, soha!”

De advent a bimbánat, a jobbulás ideje. A Jezuskát váró gyermekek fogadnakok, hogy jobbá lesznek, csak hozzákik a világba ragyogó karácsonyfáját a betheltem Gyermek!

Tanuljunk most a gyermekektől, az ő tisztá, jó lelküktől! Vessük le az ősi bimbókat és készülnék a magyar Karácsonyra! Legyünk próféták, — hiszen ez a hitvátsunk, — akik kieltik a gyűlölet pusztító tüzeit és a szeretet öltára köré gyűjtik a magyar testvéreket. Legyünk próféták, akik szívünk mélyéből hozzák az a iskola dobogójáról messze kiáltjuk, hogy a magyar integrálás, a magyar Karácsony templomában épül, sők lépésé vizet fel hozza s a lépcsők legelője a földárítás; hogy a magyar advent e ködös napjaink emléke s szeretetével kell kezdenünk a Hazát szerelni. Legyünk próféták, akik Keresztelő szent János jordánparti szózatát kiáltjuk a gyermeki lelkeken keresztül a magyar tömegeknek: Terjétek meg, terjétek Istenhez, terjétek egymáshoz!

Nyugalomba vonulás kir. tanfelügyelő, Somogy vármegye kir. tanfelügyelője. Gönczi Ferenc, nyugugalomba vonul. Tíz esztendő alatt Somogy vármegye tanfelügyelőjeként élt ez a tíz esztendő lankadaltan munkában tel el. Munkájának meg is volt a gyümölcse, mert sikerült a vármegye tanügyét, a tanítók és az iskolák megbecsülését olyan nívóra emelnie, amíg azt az ügyi fontossága s a vármegye politikái és gazdasági sulya folytán megérdemelt. Hivatalos működési körén kívül rendkívül értékes munkáidét fejtette ki népművelési és tudományos téren is. Nyugalomba vonulása alkalmából Tallán Andor alispán, a vármegyei közizgatásbizottság megdicsőítéssel, melegsággal búcsúelvetlen méltatja Gönczi Ferenc érdemét. Mi is megelén időzöljünk a nyugugalomba vonulás kir. tanfelügyelőt s kérjük az Istent, engedje meg, hogy soká élvezhesse jól megérdemelt nyugalmának napjait és az lehetet, azt a megbecsülést, melyet egyenes lelkével, becsülettel munkaszeretelével kiérdemelt.

Új iskolagazgató, Zichy Gyula, gróf megyéspüspök a mohácsi külvárosi iskola tanítótestületére igérezgató-tanítavó Schneider Lajos eddigi osztálytanító kántort nevezte ki.

Tanítóválasztások. Az oliai ró. kat. iskolaszék Antal Oliva okleveles tanítónőé gyhanglalt a II. sorokzamu tanító állásra tanítónőé válsztotta.

A magyarszentiváni iskolázék a Szentlőrinc megválsztott Maté Albert lemondása folytán megüresedett kántortanító állásra Keller János, pécsi szigetvári külvárosi kántort válsztotta meg.

A B. listás tanítók beszerzési segélye. A magyar tanítóegyesület országos elnökségének közlése szerint a kultuszminiszter a B. listás tanítók részére is kiutalt a beszerzési segélyt, egyelőre a családokra vonatkozó nélkül egyelőre összegben. A családtagok után járó beszerzési segélyt külön kell kérelmezniük.

Hol késett hát a nem állami tanítók illeménye? Több meghyhatí és szentlőrinc járásban működő nem állami elemi iskolai tanerő félretek Patacsi Dénes nemzetgyűlési képviselőt, jerón közbé meg ki nem fizetett, felemelt illeményeké ügyében a kultuszminiszteriumban. A napokban Petry államtárik levélleg értesítette Patacsit, hogy az utalványozáshoz szükséges utasításokat a pénzügyigazgatóság kelő időben megkapta, mírli is a pénzügyigazgatóság a 13157—1922 sz. rendelettel sürgös intézkedésre és jelemtetésre hivta fel.

A tanítói javak átörökölése. Különszentivántéri rendelet értelmében a tanítói állások javadalmának újratérítéséhez szükséges okmányok október hó végéig voltak a vármegye közig. bizottsághoz beterjesztendők. A rendelet értelmében az okmányok be nem terjesztése az államégyelőrt történt önkéntes lemondásnak tekintetik, minek következménye az lesz, hogy azon tanítónak, kik a vonatkozó okmányokat nem terjesztették be, az államégyelőre december végével be lesz szüntetve. Saját jó fellegott érdekében a tanítók győzdönek meg iskolaszékeikkel, hogy okmányukat beterjesztették-e, hisz mindezt nem történt volna meg, haladéktalanul járjanak el az ügyben.

Nyolcszázéser koróna gyűlt eddig a somogyvármegyei Tanítók Házára. A Somogyegyei Tanítók Háza Interó Bizottsága loyho hó 8-án tartott gyűlésen örömmel állapította meg, hogy a Háza céljaira ezeideig 800.000 korona gyűlt össze. Hogy ez összegget a jövőben minél eredményesebben növeléssük, felkéri a vármegye minden tanítóját, hogy a már legelőn bevált módjézer szerint: — iskolai gyűjtés, különösen pedig ifjúsági előadások tartása útján emelje ezt a közös vagyont. Erre különösen alkalmas lenne a karácsonyi és úrvé ünnepek felhasználása. Hasonló irányú ifjúsági előadás rendezésére határozta el magát a Bizottság Kapszavórtól is, melynek keresztülvételére egy szűbb körű bizottságot alakított, hogy ez lehetleg februárban megtörténhessen. (Jó lenne, ha a Baranyavármegyei Tanítók Háza érdekében is megmozdúlnánk!)

Állásukat vesztett pécsi tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szerb megszállás után megszökött Bekassy Nándor, Pizer Tólas, Polácsi János és Ulbrich Rezső tanítókat és Demetrioics Ilona ovónót állásuktól megfosztotta.

Szent István könyvek. A Szent István-társulat, amely alapítása óta lankadaltan buzgalommal fejlesztette a katolikus kultúrát, terjesztette és népszerűsítette a katolikus tudományt, most újabb bizonyított adta áldozatkészségével a katolikus tudomány, a katolikus olvasókörézésé iránti szeretet-

nek. A társulat az ezidei karácsonyi könyvpiacra megindította a „Szent István könyvek” sorozatát. Ezzel a könyvsorozattal hármas célt óhajt elérni: 1. meg akarja győzni a világot arról, hogy az igazi tudomány nem ellenkezik Krisztus könyvtalkoztatásaival, hogy a tudós, a vezérszáz, a csillagász, a természet-tudós is lehet igaz katolikus és viszont. 2. teret akar nyújtani a katolikus tudósnak, tanárknak, írónak, hogy tanulmányai eredményét a nagyközönség elé vihessék és 3. olyan műveket akar adni a katolikus olvasóközönségnek, amelyek egyfelől kielégítik igényeit, de másfelől nem veszélyeztetik a hitét. E hármas cél megindigye külön-külön is megérdemli, hogy minden erőnkkel támogassuk ezt a nemes vállalkozást s azért melegen ajánljuk e könyvsorozatot a kath. tanítóság figyelmébe. A könyvsorozatból eddig a következő művek jelentek meg: Zabricsky Aladár dr.: Jézus élete és a vallástörténet (350 K); Wolkenberg: A teozófia és antropológia ismertetése és bírálata (350 K); Wolkenberg: Az okkultizmus és spirítizmus múltja és jelene (700 K); Alsóghy: A XIX. század magyar irodalma (700 K); Miskolczy: Magyarországot az Anjouk korában (350 K); G. Palau S. J.: Krisztus utján (350 K); Quadrupani: Utmutató jámbor lélek számára (350 K); Prohászka: Elbeszélések és utirajok (400 K). Minden kötet teljes egészében művészi ízléssel kiállított munka. Komény karton boríték, nemes tervezés keret közepén a Szent István Társulat régi pirosa díszlik, rajta az a mozzanat, amikor Szent István király felajánlja a koronát a Boldogszónynak. Ez a mozzanat szimbolizálja legjobban a Szent István könyvek kahtolikus és magyar irányát.

Külföldi pedagógiai lapokból.

Hogy a magyar és special a pécsi egyházmegye tanítótsága is tudja, hogy milyen kérdéseket foglalkoznak a külföldi pedagógiai lapok, ideiktünk egy-két szemelvényt az angol pedagógiai lapokból:

Nemzeti dalok dicsérete. Egy vezető zenei lapban a mult napokban közlételetik egy tanítónak a következő kérdést: (Mennyi a minimális száma azoknak a nemzeti daloknak, amennyit egy 14 éves iskolát bevezető tanulóknak ismernie kell?) Van-e minimális száma egyáltalán? Tanulhat-e a gyerek tulsóli nemzeti dalokból? A normális gyermekek — írja a szerkesztő dr. Somervell — el kellene hogy kezdje tanulni azonnal, mivelhét beszélni tud: s az óvodától felfelé meg kellene ismernie a lehető legnagyobb számát a daloknak, azoknak a hagyományos daloknak, amely egy-egy nemzet gyerekeinek természetes örökség és amelyen minden zenei tudós feltehető. Mert hisz ezek képviselik az emberiségnek közös kedveltségét és törekvéseit. A nemzeti dal a gondvilág közvetlen megnyilvánulása, záloga a multnak, reményessége a jelennek és kifejezése a jövőbe vetett hitnek. Egyezőval a hagyományos dalok bizalmát, vigaszt, öröme és áldása az embernek az élet minden körülményei között. (The Schoolmaster). Mintha csak magyar irredentizmus-heroldesek az utjára!

A tanítók korai halálának oka. Dr. Morris Owen a Momouthshire-i egyetlen diákjainak a „Tuberculosis és Egészség”-ről szóló előadásban néhány igen érdekes adatot közöl a tanítók korai halálának okairól. Egyike ezeknek — mondotta dr. Morris — az isolák túlszulfosága. Egy-egy tanulóira igen csokely köbméter levegőt szánhatnak. Ez a legfőbb oka annak, hogy a tanítók átlag csak 47 évig élnek. A tuberkulózis megakadályozható s az ellene való védekezés egyben más betegség ellen is megeve. Általános vélemény, hogy a tuberkulózis öröklött baj. Ez azonban nem áll, mert ezt a bajt vagy megszerelik vagy másoktól ragad reájuk s ennek oka a tudatlanság a kedvezőtlen éleviszonyok és a rossz szokások. (The Schoolmaster.)

Karácsonyi ajándék a közalkalmazottaknak. Lapzártakor vetjük a hírt, hogy a pénzügyminiszter előterjesztésére a minisztériának hozzájárult ahhoz a javaslathoz, amelynek értelmében az állam nagybör pénzügyi karácsonyi ajándékokat adhat a közalkalmazottaknak. A számfelét hivatalokba már megérkezett a pénzügyminiszter utasítása, amely szerint a XI. fizetési osztályban levők 3000 koronát kapnak, a többi fizetési osztályban levők, egészen a IV. fizetési osztályig 3000 koronán felül fokozatosan emelkedő összegben részesülnek. Ezenkívül a fizetési osztályok való tekintet nélkül minden családtag alkalmazott családtagjaink külön 250 korona segélyben részesül. A pénzügyminiszter utasítása a számfelvitelre utal, hogy a segélyek kifizetését sorkonkivil intézzék el, hogy a köztisztviselők idejökön beszerezhesek karácsonyi szükségleteiket.

Pályázat új, magyar menetelő kúrtelre. A volt osztrák-magyar monarchia hadseregének menet kúrtelje eddig már minden utódállam hadseregé kiküszöbölt. csak nálunk használják még! Az új kúrt menetiélzésre most írta ki a hadügyminiszter a pályázatot. Az új menetelő kúrtelnek vérbli, magyaros motívumokból kell állani. A volt monarchia hadseregének Haydn szerzette menetelő kúrtelje, mely „akik nem lép egyszerre, nem kap rétest estére...” szöveggel népszerűsödött a gyermekek és szobacsúcok között. Az új menetelő kúrtelnek a dobantja bakancsait a szvek felé. A pályázati felhívásba ajánljuk a zenevel intenzívebben foglalkozó tanítóknak. A pályadíj tudomásunk szerint 20.000 korona.

Legszébb karácsonyi ajándék a jó könyv.

Szent István Társulat könyvkereskedésében Pécs, Apáca-utca 2. Telefon 11-79.

Nagy karácsonyi könyvvásár.

Imakönyvek, rózsaszalvéta, szentképek. Előjegyzési, zsebkönyv és könyvnaplárak nagy választékban. Bárd, Rózsavölgyi és Mészáros-karácsonyi zenealbumok kaphatók.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSI ÉS HAVI KÖZLÖNY. — A PÉCSGYZHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előzetési ár: Egész évre 150 korona. Egy száraz évre 15 korona.	Kiadástulajdonos: A „PÉCSGYZHÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANITÓ-EGYESÜLET.” Felolós szerkesztő: SZÁMPL PÁL szepessy utca 3.	Szerkesztőség: Pécs, Pannónia-utca 2. hóvny lap szelvény részlet illelt minden hóvnyval valamint hirdetvések és reklámok a kiadódnak. Az elfogattai ára a taksági díjak. MADYAR SANDOR ügyellett szerkesztő és címszerkesztő Pécs, Szepessy-utca 3. szám alatti kiadódnak.
---	---	--

Műveltségünk és jövőnk.*

Irtá: SZÁMPL PÁL.

1. Az iskolán kívüli oktatás szükségessége.

A hajótörtek sorsa a magyar sors. Hazánk, ez a kis magyar bárka, iszonyú válságban nem keresztek. Megragadt hajónkunk a szél viharában békát mártalmazott a dióhéj tengerén. Mégis sikertelenül várunk a hajócsónokunkra és ebben, az óriások erejét is meghaladó munkában a Gondviselés kívül csak a saját erőfeszítésünk segítt.

Most a parton fekszik a meglóptat bárka és mi tartozunk minden oldalról, mert tudjuk hogy nagy utál meg előttük és tudjuk, hogy akar erős, akár gyenge a bárka, mennie kell. Bár mindnyájan érezzük, hogy nincs sok idő a vesztégre, mégis lassan megy a munka, mert a rones körül sürgő-forgó népből nincs időszab, nincs egyfőtéttség. Ez egyik — és sajnos talán az a legnagyobb — rész még nem öcsudott fel az íjfedőbe, nem tudott a helyzetet tisztába fogni s azért cétalanul és dolgotlanul bolyong. Mások kétségbe vannak esve a bárka jövőjebe felett s azért szívvel és ajakkal azt hirdetik, hogy elpusztítottuk önmagukat. Ezek sem tartoznak a munkálkodók közé. Ismét mások reménykednek, bíznak, de nem a saját munkáikkal eredményben, hanem az események szerencsés alakulásában. Végül vannak olyanok is, de csak nagyon kevesen, akik szilárd hittel dolgoznak, mert meg vannak győződve nemzetünk, fajunk elpusztíthatatlan életeréjéről.

Ez a sokféle oszlo nép egyben mégis egységes: a mai állapotok kétségbeesés voltak tudatában. De már a bajok megelőzésében és ennek megfelelően az erősszerek ajánlásában és alkalmazásában pártok, ambíciók, egyéni érdekek szertt ezrefelé a vélemény. Ennek a nagy zavarnak alapoka az, hogy mindenki másról várja, legfőbbesír durván követeli a jobb állapotok megteremtését. Várunk és követelünk, mert az sültálmobvárda hosszú évszázadokon át annyira a vártárho ment már, hogy most, a haloklás óráiban sem tudunk kivétkezni belőle. Ennek oka nem kormányformánkban, nem a társadalmi fejlődésnél lassabb fejlődési állami viszonyainkban, nem is közéletünk számos hibájában rejlik, hanem

társadalmi, erkölcsi és főleg műveltségi állapotainkban. Ez ezért a bajok nem is segíthet más, mint a gyökerében is újjaalkult, gondolkodásában, az események megítélésében, az akarában s az ezt követő nemzeti eszelelvényben egységes magyar társadalmi élet. Ennek pedig csak egyetlen szálard alapja lehet: az egységes, mindenikre kiterjedő nemzeti kultúra. Ez a lúla lara nem a kiváltságosoké, hanem mindenikre népműveltség.

Ha tehát hajónkat igazán tenger és viharoképességűssegük jövartán nállor meg kell annak minden kinek a képességet ahhoz, hogy a javítás munkájában olkszerűen és hasznosan vehessen részt. Mindenkit képzett hajónkunká, magyar állampolgárok ki képzéni. Ha tehát keményan akarunk milliárdny bajunk orvoslásához fogni, akkor előszörban az egységes népművelés, a népművelési eszme megvalósításának módjait kell keresnünk: keresnünk kell annak feladatait, módjait és eszközeit.

A népművelés két főzömtevére a népiszkola és a szabadoktatás. A népiszkola sok, itt most nem beszélhetek eland lóvra nem értheti el a képzést célt: nem adhat az egész nép számára, az egész generáció életére szó, teljesen befejezett műveltséget. Ifjúságunk legnagyobb része az iskoláktelek koron túl nem jár iskolába. Ebből szükségzerűen következnek, hogy ennek az ifjúságnak továbbképzéséről, állampolgári neveléséről gondoskodni kell. Ezt a célt szolgálja a népművelés, vagy szabadoktatás. (A továbbiakban népművelés alatt ez az iskolán kívüli oktatás értendő.)

Ilyen értelemben a népművelési munka nem divatos és átérték nélkül hangzhatott demokratáit, hanem valóban korszerűségjel jelent, melyet éppen a helyesen értelmezett demokratikus fejlődés kíván meg szükségszerűen.

* E címen cikksorozatot közlünk, amelyben az iskolán kívüli oktatás legfőbb kérdéseit járjuk a kartársak elé, az célból, hogy azokat megfontolják tárgyára téve, az iskolán kívüli oktatást itt is megindíthatosak és olyan iverre emelhesük, amelyben az más vármegyékben már megindított oktatás az Esztergomban tartott népiszkolák tanfolyam cikksorozatának anyagát ott fel.